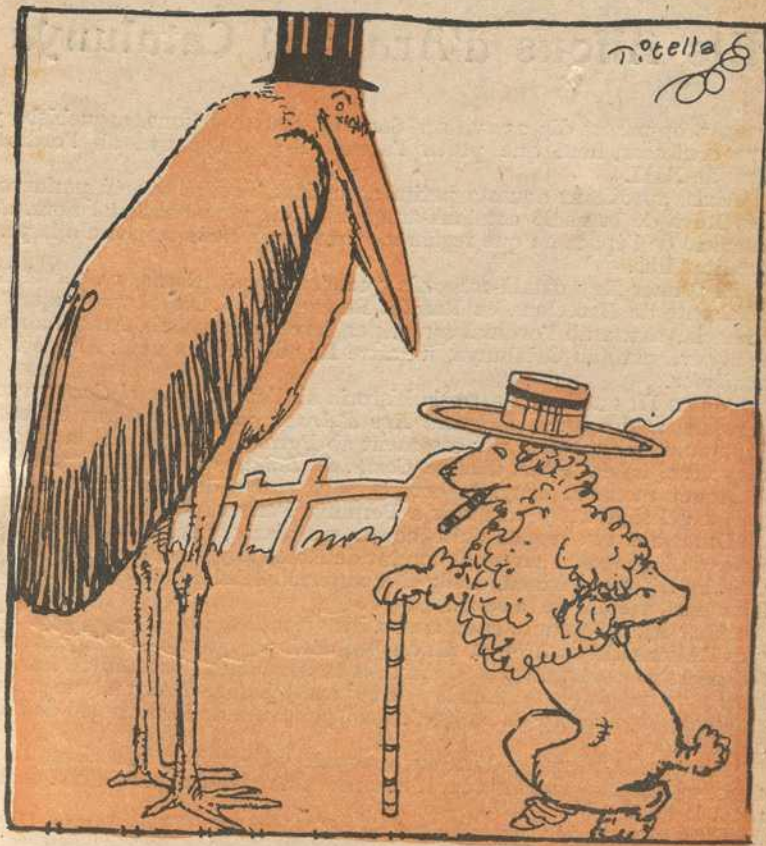

PREU: 5 Cènts.

Barcelona 28 Janer 1911

ENPATUFET

ANY VIII N.º 368.—Redacció y Administració: Cardenal Casañas, 4 (Riera del Pi)

—Creume, deixat d'americanes curtes. Vesteix molt més un bon jaqué, com el meu.

Croniqueta

Els Alfons d'Aragó y Catalunya

El prop-passat dia 23, va ser Sant Ildefons o Alfons, arquebisbe y confessor, nom que porta l'actual Rey d'Espanya ab l'ordinal de XIII.

Aixis, aprofitant aquesta petita actualitat, se farà oportú parlarvos dels Reys de la nació catalana-aragonesa que portaren igual nom, ab indicació de l'època en que regnaren, y uns curts mots respecte a la personalitat llur.

El primer Rey català-aragonès que s'anomenà Alfons, va ser el fill del Comte de Barcelona en Ramón Berenguer IV. No obstant aquesta primàcia, figura ab l'ordinal *segón*, per haver governat a Aragó, abans de la seva unió ab Catalunya, un altre Rey del mateix nom: Alfons I *el batallador*.

Alfons II, que ha passat a la historia ab l'apelatiu de *el Cast*, va ser el primer sobirà que s'anomenà *Rey d'Aragó*, ja que, malgrat haverho sigut també el seu pare per casament ab Petronila, hereva de la corona aragonesa, havia seguit dientse *Comte de Barcelona*.

Aquet monarca cenyí la corona poch's anys després de la segona meitat del segle XII y va morir a Perpinyà l'any 1196.

Durant el seu regnat lluità contra els alarbs, que dominaven en el camp de Tarragona, heretà el Comtat de Rosselló y va dominar les terres de gairebé tot el Pirineu, desde el Mediterrà al Atlàntich, en una ampla faixa ensà y enllà de la serra.

Altres Alfons apareix en la nostra historia a les darreries del segle XIII y es l'Alfons III *el liberal*, fill de Pere *el Gran*, qui, ab la conquesta de Menorca, va assegurar per Catalunya la completa possessió de les Balears y va sentar els preliminars de la pau ab la casa d'Anjou, que estava en guerra seguida ab els Reys d'Aragó, per causa de la possessió de l'illa de Sicília.

Alfons III, després d'un curt regnat, va morir a Barcelona l'any 1291, víctima, segons se creu, d'una pesta de glàiola que s'havia declarat a la ciutat.

Curt aixis mateix va ser el regnat d'Alfons IV, fill de Jaume II, ja que comprengué només nou anys.

Aquet Rey ha passat a la historia ab l'apelatiu de *el Benigne*, pel seu caràcter afable y contemporisador.

Havent enviadat de Teresa d'Entença, va contreure segon casament ab Leonor de Castella, l'ambició de la qual portà tan seriosos conflictes als estats, que el Rey hagué d'esmersar gairebé tota la seva gestió en resoldre's.

Alfons el Benigne, va morir a Barcelona l'any 1335.

Fins al segle xv no apareix cap més Alfons en la dinastia de Catalunya, y el que llavors s'hi troba es el que tanca la llista de monarques de dit nom.

Alfons V, conegut pels apelatius de *el Sabi* o *el Magnànim*, fill den Ferràn d'Antequera, primer Rey d'origen foraster que va tenir Catalunya, va regnar desde 1416 a 1458, es a dir, durant tota la primera meitat del segle xv.

El regnat d'aquet Rey marca en la historia una època de relatiu esplendor pera la nacionalitat catalana, que ja devallava aleshores cap a la seva decadencia.

Els seus fets principals varen ser la pacificació de les illes de Còrcega y de Cerdenya y la conquesta de Nàpols, que li costà trenta anys de lluita.

El moviment civilisador de Catalunya, durant aquet període, va ser realment notable: progresaren extraordinariament, lo propi les lletres, les arts y les ciències, que l'agricultura, la industria y el comerç y's feren molts descobriments geogràfics.

—¿Que es den Goya aquet quadre?

—No, que es meu. Me costa 3.000 duros.

ABECÉ

Avís als lectors

Per excés d'original, no podem publicar en aquet número la continuació dels que varen endevinar mots en el III Concurs d'En Patufet.

El xixo-papa-la-rateta

Conte vell adobat de nou

EN un poblet de montanya hi havia un bon rector, que era més bo que'l pà de xeixa, solament que tenia el defecte de ser massa franch ab tothom, per lo que era molt fàcil entabanarlo.

La majordona sempre li sortia ab lo mateix:

—¡Senyor rector, senyor rector! Mentres no sigui un xich més maliciós no pujarem pas dreta la paret.

Y rahó que tenia la majordona, perque el senyor rector, ab el seu bon tarannà, explicava que'l vehi tal li havia enviat una col, y ja'in tenies als demés vehins que en una bona temporada no li enviaven res, creyent que no li faltava verdura.

Y com que'l senyor rector era pobret, pobret, la majordona havia de fer miracles pera posar dinar a taula.

—¿Veu, senyor rector, quines penes haig de passar per culpa de la seva franquesa?

—Però, ¿còm vols que ho fassi? ¡Be haig de dir les coses pel seu nom!

—No sé per què. Miri; ara que vindrà l'escolà nou, li ensenyaré de dir les coses de manera que quan parlem, els vehins no sabrán may lo que volem dir.

L'endemà va comparèixer l'escolà nou y la majordona s'escarrassà en ensenyarli a parlar de manera que'ls vehins no l'entenguessin.

A cada cosa li va inventar la espavilada majordona, un nom diferent, de tal manera, que ella y l'escolà podien parlar davant de tothom sense que ningú els entengués.

—Però ¿per què'm fa dir les coses ab aquets noms extranys?—preguntava admirat l'escolà.

—Déixaho córrer. Lo que jo vuy es que'ls vehins no t'entenguin.

Y ab una gran paciència anà ensenyant a l'escolà l'extravagant llenyatge que ella s'havia empescat:

Dels esclops se'n diu *els esclopetans*.

Dels vehins se'n diu *vosaltres de més aprop*.

De l'aigua se'n diu *l'abundosa*.

Del gat se'n diu *xixo papa la rata*.

Del llit del rector se'n diu *el repòs del secula-seculorum*.

Del foch se'n diu *matafret*.

Y aixís per aquest estil li ensenyà un feix de mots, que l'escolà aprenia de bon grat, perque els més el feyen trencar de riure.

Vetaquí que un dia el gat s'estava a la vora del foch. Estant a la vora del foch se li va encendre la cua.

Però el gat no se'n va adonar, perque tenia la cua molt grossa y molt peluda.

Ab la cua encesa, el gat se n'anà a geure al llit del senyor rector; y es clar, com que duya foch a la cua, el foch va pendre les robes del llit y en un instant tot el llit va ser prè de les flames.

El senyor rector se'n va adonar, y com que la majordona era fòra, va cridar a l'escolà:

—¡Corra, corra l'escolà, que'l gat m'ha calat foch al llit! Avisa als vehins perque portin aigua desseguida pera apagar el foch.

L'escolà, tal com li manaven, sortí corrents al carrer y en essent allí, recordantse del manament de la majordona de parlar de manera que'ls vehins no l'entenguessin, se posà a cridar:

—¡Ep! ¡Vosaltres de més aprop! ¡Porteu de l'abundosa perque'l xixo papa la rata ha posat matafret en el repòs del secula seculorum!

Els vehins, al sentir aquells crits, sortiren de les llurs cases.

—¿Què hi hà? ¿Què passa?

—¡Ep! ¡Vosaltres de més aprop! Poseuse els esclopetans. Porteu de l'abundosa perque'l xixo papa la rata ha posat matafret en el repòs del secula seculorum!

Com que'ls vehins no l'entenien, ningú va córrer a apagar el foch, resultant que'l repòs del secula seculorum va quedar tot cremat y encara sòrt que no's va comunicar el foch als demés mobles.

Quan se va explicar el fet, el senyor rector va ben sermonejar a la majordona, fentli entendre que lo millor en aquet món es dir totes les coses pel seu nom y ben clar y ben català.

J. MARRUIXA

IV Concurs d'EN PATUFET

L'èxit obtingut en els nostres anteriors concursos y l'interès que'ls nostres estudiosos lectors se prenen per aquets torneigs, en els que la seva intel·ligència se posa a prova, ens anima a continuar per aquet camí, segurs de que ni un sol lector d'EN PATUFET deixarà d'interessarse per aquets concursos y qual resultat demostra que'ls noys catalans són bona llevor pera fer homes de profit pera l'estudi.

El Concurs que desde avuy queda obert, consisteix en un *exercici de la comprensió*.

Com en Concursos anteriors, se donaràn tres premis que s'anunciaràn oportunament.

NOTES: En la nostra Redacció guardem la historieta dibuixada ab l'ordre y els versos que li corresponen, colocats dessota cada dibuix. Pera obtindre el primer premi, caldrà que la solució que se'ns envii sia exacta al original que obra en nostre poder.

Si cap concursant ha lograt endevinar la solució exacta, se donarà el premi al que hagi encertat major nombre de redolins en sa correspondència ab el dibuix.

Si hi hà empat se sortejaràn els empatats.

Els altres dos premis s'otorgaràn als concursants que segueixin en nombre de redolins encertats.

El plas d'admissió pera aquet Concurs, terminarà el dia últim de Febrer, o sia el dia 28.

¡Y ara a rumiar!

CONDICIONS DEL CONCURS

1.er Posar en ordre els sis dibuixos de l'historieta, que's publiquen *desordenats*, a fi de que'ls concursants els coloquin convenientment.

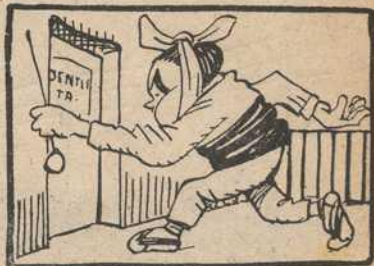
2.^{on} Un cop ordenats els dibuixos, el concursant ha de colocar dessota cada un d'ells els dos versos de redolí que li corresponen, a jutjar per l'assumpt: del dibuix.

3.er La solució s'enviarà en la següent forma: Ordre dels dibuixos valentse de la numeració que porten, es a dir, que si el concursant creu que'l dibuix que porta el n.º III es el primer (això suposant), ens

Aquets dibuixos són posats en desordre, a fi de que'ls concursants els ordenin.

I

II

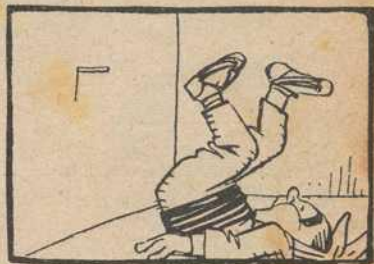
III

IV

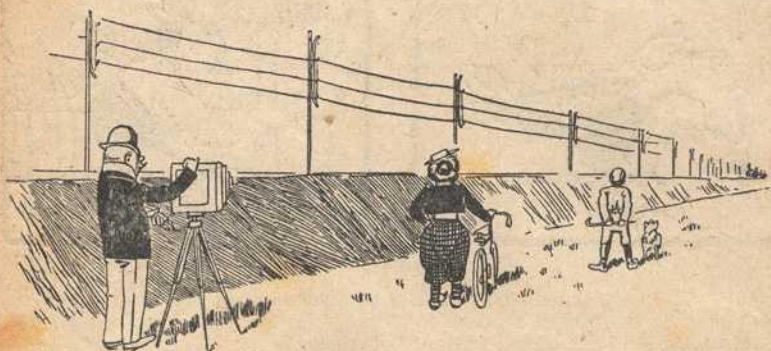

V

VI

LA HISTORIETA AL EXTRANJER

EL FOTÓGRAF AFICIONAT

Ara, ara, ve la màquina:
¡y quin retrat que faré!

enviarà la numeració comensant pel III y continuant pels números que creu que segueixen, com per exemple,

III
I

,

I
2

,

IV
3

,

II
4

 etc., col·locant dessota el número d'ordre com s'indica y el vers de red li que li correspon.

VERSOS QUE CORRESPONEN ALS DIBUIXOS

Després va anà a cal dentista;
fent una cara molt trista.

Y tot volentlo arrencar,
pobret, se li va trencar.

Però abans se va distreure
ab un clau que volgué treure.

Per no fer la cara trista
resol anà a cal dentista.

En Joan de cân Marsal
tenia mal de caixal.

Quan el volia arrencar,
estirant el va trencar.

¡Ave María Puríssima!
¡Quin xorro de vent més fret!

La llengua universal

Demostració empírica!
de que la llengua catalana
posseeix la fonètica
més rica de totes les llengues.

Exemples per agrupaments:

Primer agrupament

LLENGUES MONOSIL·LÀBIQUES

JAPONÉS

—Duch pà sech al sach
m'assech ahont soch y'l
suco ab such.—Vich al
bosch y busco vesch. y
visch del vesch que busco
al bosch.

Y al revelar el retrat,
surt la senyora, no el tren.

Galeria dels grans mestres

Mestres de la Pintura

Viladomat

L'any 1678, vivia a Barcelona, en una casa del carrer de Sallent, un daurador, fill de Berga, anomenat Salvador Viladomat, ab la seva muller Francesca Manalt, filla de Solsona, y dos fills. La família Viladomat eren uns menestrals d'aquets que gairebé ja no'n queden a Barcelona; gent de botiga, o millor dit, d'obrador, se comportaven, com vulgarment se diu, sense allargar més el bras que la mànega. El senyor Viladomat

treballava tot el dia, mentre la senyora Francesca cuidava de la casa y dels fills tot fent anar la cuina, y acabat el jornal, si era a l'hivern, s'estaven a prop del braser y si era a l'estiu prenién la fresca al carrer, y a les festes anaven a donar un tom per fóra muralla.

Aixís el senyor Viladomat va poder comprar dues cases al carrer del Bou de la Plassa Nova, ahont sembla que va anar a viure, o al menys hi van viure y tenir l'obrador, més tart, els seus fills.

A la primera quinzena d'Abril del any 1678, Nostre Senyor va donar al matrimoni un tercer fill, que, batejat a la Catedral el dia 16 del mateix mes, li van posar el nom d'Antoni. Aquest Antoni va ser més tart el que havia

d'honorar el nom de la modesta família, fins a ferlo il·lustre, y el de Catalunya, en aquells temps empobrida, y ab una vida miserable, a causa de la mà de ferro que desde Madrid cada dia anava apretant més, y ab un art més pobre y més miserable que'l temps y la vida de Catalunya. Aquest Antoni Viladomat havia de ser el que, en mitg de la vulgaritat amanerada dels pintors d'aquells temps, havia d'aixecar la llei del Art fins a l'altura de la bellesa y de la poesia.

El petit Antoni sortia com el seu pare: d'una bondat angelical, d'un talent pràctic poch comú y ab unes ganes d'aprendre, que be prou li van servir quan, més tart, sent home, va tenir de defensarse davant del tribunal els seus interessos y els seus drets, atentats pels seus confreres envejosos.

Encara anava a l'escola (tot just tenia 9 anys) quan va morir el seu pare; la viuda y els fills van quedar ab un modest passament que'l senyor Viladomat havia anat arreconant a copia d'estalvi y d'honrat treball, a la botigueta de daurador.

La seva mare no va trigar gaire temps a necessitar l'auxili dels fills, aixís es que l'Antoni, a 11 anys, va tenir de posarse a treballar, y havent demostrat afició al dibuix, va entrar d'aprentent a casa d'un pintor que's deya Pasqual Bailón, ahont va comensar molent colors y preparant teles pera que les pintés el mestre.

Ll. F.

Seguirá

Aplicant les ensenyances

El doctor Jaume Caixal
que ensenyava Medicina
a la ciutat... no sé quina
en època... no sé qual,

als estudiants que ab ell
cursaven tan noble ciència,
fundantlo en propria experiència,
els donava aquet consell:

—Quan haguèu ja conseguit
el títol, y visitèu
a un malalt, may descuidèu
de mirar assota el llit.

Alli solen amagar,
quan falten a la dieta,
d'una manera secreta
les desferres del menjar.

Si pells de pèra hi veyèu
es cert que hauràn menjat pèra,
si hi hà pinyols de cirera
que han près cireres dirèu.

Y aixis, ab vera consciència,
al malalt podrèu reptar
y us farèu d'ell admirar
per la vostra suficiència.

Recordant tals instruccions,
un dels alumnes, ja metge,
cuidava un malalt del fetge
al poble de Vallbacons.

Y visitantlo una nit,
en que'l trobà carregat,
tement que no haguès menjat
va guaitar assota al llit.

Y observant en terra uns brins
de palla, lo més probable
duts per algú del estable
o caiguts dels traspontins

—¡Això passa de la ralla!—
digué, renyant al pacient.—
Jo us vaig privar l'aliment
y ara veig que heu menjat palla.

NVIC

Fa molt temps...

QUADRET

LES tenebres de la nit havien ja
extès son mantell per damunt
la ciutat Oriental. Tot era silenci
en la ciutat dormida... ¡Trap, trap,
trap! En mitg de la quietut d'aque-
lla nit, el trot magestuós dels ca-
valls d'uns viatgers desconeguts
ressonà per l'interior d'aquell po-
ble, despertant als que dormien,
turbant el repòs y el religiós silenci
de la nit...

¡Trap, trap, trap! seguien fent

els cavalls, atravessant carrers y
plasses...

Y tothom se vestia depressa pera
contemplar, mal fos sols per un
moment, els rostres severs, però
bondadosos, dels viatgers que en
aitals diades s'atrevien a sortir de
llurs palaus, per anar a córrer món,
desafiant les pluges y els frets,
atravessant camins sembrats de
neu...

—¿Qui són?—tothom se pregun-
tava...

En aquella ciutat hi havia un
vell, molt vell... La barba, blanca, li
arribava fins als peus. Els seus

cabells, també blanchs, se confonien ab la neu de les montanyes... Ningú li sabia'ls anys. Els més vells del poble deyen que sempre l'havien vist igual...

No es extrany, donchs, que'l jorn en que passava lo que us conto, tothom, vells y joves, se dirigís a la casa del nostre vell pera demanarli a n'ell, que sabia tantes coses, si coneixia als viatgers.

—Sí, els coneix—va dir.—Un jorn, en un portal que's troba no molt lluny de Bethlem, va néixer un infantó que ha sigut

d'entre'ls homes
el més hermós;
la més tendra poncella
que esclatà en flor.

Uns Angels digueren que'l nin era Deu. Els nostres viatgers, que són Reys, ho van saber y al moment montaren en sos millors cavalls, y, guiats per un estel meravellós, vingueren a oferir presents al Rey de cels y terres... Al tornar d'adorar al Infant Deu, entraren a casa meua y varen promètem que cada any tornarien y portarien regals *sols als infants*. Jo, alla-

vors, era molt jove... Han passat anys y anys. Jo m'he anat envellint, però may he perdut l'esperansa de veure als Reys... Aquesta esperansa me sostenia la vida... Per fi, els he vistos...

«A reveure!» m'han dit, però jo no'ls veuré més. Ja els he vist dues vegades. *¡Ja puch morir en pau!*

.....
Els que tenien fills petits, al tornar a casa seva ho trobaren tot plè de joguines, present dels Reys als infants...

Quan tothom se tornà a ficar al lit, ningú va poder aclucar ull...

Molts ploraven, els més desitjaven tornar-se infants y tots se deyen:

—Sols pels infants han vingut els prínceps y es sols per ells que hem contemplat aquells rostres austers...

Al lluny se sentia el galopar magestuos dels cavalls que s'allunyaven; aquell *¡trap, trap!* que retrunyia en les fibres més amagades del cor...

¡Trap, trap, trap!...

JOSEPH GANIGUÉ Y ROS

Totes les solucions.—Ningú.

Tres solucions.—E. Lluch, P. Comaposada, A. Guasch, J. Dalmau, A. Domènech, J. Guarro, germans I.J. y M. Guitart, R. Corominas, E. Caseras, F. Marxuach, R. Garriga.

Dues solucions.—M. Caballero, germans D. y Maria Mestre, germanes Maria y Teresa Galilea, Dolors Pujol, Rita Farró, E. Trias, V. Casanovas, Agneta Serra, F. Ballart, S. Auró, Concepció Costa, R. Viladrosa, germans Mercè, Teresa y O. Julià, D.

Roca, J. Munné, germans F. y A. Cirera, R. Solà, R. Juncosa, J. Sala, J. Roig, C. Delgràs, germans N. y Teresa Bosch, J. Poch, P. Bassagaña, C. F. de P. Figueras, Carles, germans Joaquima, Mercè y J. Mani, J. Coves, A. Gràcia, M. Faribai, A. Clapés, F. Batlle, G. Pou, J. Alavedra.

Una solució.—F. Moltó, germans Carmeta y G. Soler, A. Fàbrega, germanes Paquita y Mercè Estapé, J. Garveñas, B. Aloy, germans G. y Rosa Valls, M. Galilea, A. Torrents, S. Corbella, Agneta Fàbrega, R. Cusidó, F. Regàs, J. Mari, C. Domènech, P. Rosés, M. Pere, germans Emília y F. Auto, germans F. y Ramona Vilà, J. Carboné, Lluís Figueras, J. M. Germans, Sebastiana Borrell, Rosa Vilarroge, Antonia Carré, Roseta Auto, E. Corbella, Rosa Sarradell, Dolors Valls, Pere Ollé, R. Bassa, F. Argemí, R. Negre, J. Hidalgo, J. Casals, A. Güell y germans, R. Borràs, Josepha Sanromà, A. Santamaria, J. Blanchart, Narcisa Ferrer, Digna Rigal, S. Gálceràn, F. Duràn, J. Bordas, E. Mancal, I. Trilla, germans S. y D. Sempere, Lluís Mauri, Pujol, F. Gras, germans A. y P. Duràn, P. Corcheró, J. Rabull, A. Casanovas.

ENDEVINA, ENDEVINETA

TARGETA

Combinar aquestes lletres, de manera que's llegeixi el nom d'una comedia catalana.

ROSETA FONT

GEROGLIFICH

Formar ab aquets pals les lletres corresponents al nom d'una planta medecinal.

SEMBLANSA

¿En què s'assembla un rellotge ab una lleca de pà?

ENDEVINALLA

¿Què es lo que's necessita per encendre un llum?

CONVERSA

—¡Ja li explicaré lo que fà'l cas, si ara mateix no dona satisfaccions, de lo que li ha fet a son company!

—¡Si jo no he fet res!

—¿Que's pensa que no l'he vist com li pegava?...

—Però, ¿a ne qui pegava jo?

—Fassi memoria, que ja li he dit.

E. DURÁN

SOLUCIONS A LO INSERTAT EN EL NÚMERO ANTERIOR

A la targeta: *La Presenalla*.—A la fuga de vocals: *teta tonta—lanta tinta—lota untu*.—A la conversa: *Guitarra*.—Al geroglifich: *Com mes s'allarga mes s'escursa*.

Suplement il·lustrat d'EN PATUFET

La setmana entrant comensarà la publicació en el Suplement d'EN PATUFET, de la interessantíssima Novela d'aventures,

El gegant dels aires

en la que s'hi llegiràn emocionants capítols de may vistes proeses y serà il·lustrada per en Llaverias.

El gegant dels aires

es un llibre interessant, emocionant, recreatiu y instructiu, que tots els noys de Catalunya llegiràn ab afició.

AVÍS IMPORTANT

Fem saber als nostres lectors que aviat quedaràn llestes les cobertes pera el relligat del volum de les

Noves aventures den Massagràn

que seràn molt ben impreses a tres tintes, ab un dibuix de primera, den Junceda.

La enquadernació, o relligat, y les cobertes, no costaràn més que 20 cèntims, y aixís per mínima quantitat, els patufistes posseiràn un elegant volum que farà molta patxoca.

Continúa repartintse unes boniques postals de la Colecció Zoològica del Parch.

La d'aquet número es el Cervo.

CAMISERIA Y CORBATERIA

DE

JAUME SANS

Boqueria, 32.—BARCELONA

Ais nens y nenes que comprin a la Casa
se'ls obsequiarà ab una bonica postal.

ESPECIALITAT EN LES CAMISES A MIDA

Posarem aquesta fusta
sobre d'aquet pilonet

y ens gronxarem tot el dia:
veuràs si serà distret.

Però el piló tot s'anima
y s'espanten de valent.